

Brüssel, 8. juuni 2023
(OR. en)

10048/23

PROCIV 39
IPCR 40
COHAFA 61
DEVGEN 102
JAI 762
ATO 32
CHIMIE 51
COEST 342

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 9798/23

Teema: Nõukogu järeldused, milles käsitletakse kogu ühiskonna vastupanuvõime tugevdamist elanikkonnakaitse kontekstis, sealhulgas valmisolekut keemilisteks, bioloogilisteks, radioloogilisteks ja tuumaohtudeks (KBRT valmisolek)

Delegatsioonidele edastatakse lisas eespool nimetatud nõukogu järeldused, mille nõukogu kiitis heaks oma 3955. istungil (justiits- ja siseküsimused), mis toimus 8.–9. juunil 2023.

**NÕUKOGU JÄRELDUSED, MILLES KÄSITLETAKSE KOGU ÜHISKONNA
VASTUPANUVÕIME TUGEVDAMIST ELANIKKONNAKAITSE KONTEKSTIS,
SEALHULGAS KBRT-VALMISOLEKUT**

Sissejuhatus

1. Võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklit 196, milles julgustatakse liikmesriike õnnetustele reageerimisel koostööd tegema, ja ELi toimimise lepingu artiklit 222, milles on sätestatud, et kui liikmesriik on õnnetusest mõjutatud, tegutsevad liit ja selle liikmesriigid üheskoos solidaarselt;
2. rõhutades, et viimastel aastatel on Euroopat tabanud mitu paralleelset pikaajalist, valdkonna- ja piiriülest kriisi. See hõlmab Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu, COVID-19 pandeemiat ja suurt hulka loodusõnnetusi, nagu maavärinad, metsa- ja maastikupõlengud ning üleujutused, millest paljusid süvendavad kliimamuutused, ja mille kõigi jaoks on vaja tõhusat suurõnnetuste ohjamist, ning tunnistades, et nendele vajadustele ja ohtudele reageerimiseks on vaja kogu ühiskonna vastupanuvõime alast lähenemisviisi;
3. võttes arvesse nõukogu 2009. aasta järeldusi keemilise, bioloogilise, radioloogilise ja tuumaalase julgeoleku tugevdamise kohta Euroopa Liidus – ELi KBRT-julgeoleku tegevuskava,¹ nõukogu 2009. aasta järeldusi, milles käsitletakse teadlikkuse tõstmist kodanikukaitsest,² nõukogu 2021. aasta järeldusi tulevaste kriiside suhtes valmisoleku, reageerimisvõime ja vastupanuvõime suurendamise kohta,³ Euroopa Ülemkogu 2021. aasta detsembri järeldusi, milles osutatakse meie kollektiivsele valmisolekule, reageerimisvõimele ja vastupanuvõimele tulevaste kriiside suhtes, mis on liidus oluline valdkondadeülene poliitiline prioriteet,⁴ ning nõukogu 2022. aasta järeldusi elanikkonnakaitse tegevuse kohta kliimamuutuste kontekstis,⁵ milles rõhutatakse vajadust võtta tõhusamaid meetmeid, et suurendada kliimamuutuste suhtes ennetamist, valmisolekut ja reageerimisvõimet, samuti seda, kui tähtis on kodanike enda panus oma turvalisusse ja vastupanuvõimesse;

¹ 15505/1/09 REV1 + COR1 + COR2.

² 9976/09.

³ 14276/21.

⁴ EUCO 22/21.

⁵ 7146/22.

4. võttes teadmiseks 8. veebruaril 2023. aastal vastu võetud komisjoni teatise ja soovitusel liidu suurõnnetustele vastupidavuse eesmärkide kohta,⁶ milles on esitatud mittesiduvad ühised lähtealused, et tugevdada ELi ühist suutlikkust suurõnnetusi ennetada, nendeks valmistuda ja neile reageerida ning kaitsta kodanikke, elatusvahendeid ja keskkonda;
5. tunnistades, et liidu elanikkonnakaitse mehhanismil on keskne roll Euroopa reageerimisel loodus- ja inimtegevusest tingitud suurõnnetustele, sealhulgas mitterahalise abi andmisel Ukrainale ja teistele Venemaa agressioonisõjast mõjutatud riikidele,

Euroopa Liidu Nõukogu

6. võtab teadmiseks keerulised ajad seoses täiemahulise sõjaga Euroopas, kliimamuutuste ja COVID-19 pandeemiaga, rõhutades, kui oluline on tugevdada kogu ühiskonna vastupanuvõimet elanikkonnakaitse kontekstis, seistes silmitsi üha arvukamate pikaajaliste, keerukate, piiri- ja valdkonnaüleste kriisidega;
7. tunnustab komisjoni teatist ja soovitusel mittesiduvate liidu suurõnnetustele vastupidavuse eesmärkide kohta,⁷ sealhulgas vastavaid juhtalgatusi, ning rõhutab, kui oluline on edendada vastastikust täiendavust ja võimalikku tulevast koostööd muude töösuundadega ELi ja ülemaailmsel tasandil, muu hulgas rakendades elutähtsa teenuse osutajate toimepidevust käsitlevat direktiivi,⁸ Sendai katastroofiohu vähendamise raamistikku 2015–2030 ning ELi ja NATO koostööd, austades täielikult vastastikuse avatuse ja läbipaistvuse, kaasatuse ja vastastikkuse ning otsuste tegemise sõltumatuse põhimõtteid ning tuginedes liidu suurõnnetustele vastupidavuse eesmärkidele ja NATO seitsmele põhinõudele riikliku vastupanuvõime kohta, kasutades selleks ELi ja NATO vastupanuvõime-teemalist struktureeritud dialoogi;
8. tuletab meelde, et elanikkonnakaitse valdkonnas on astutud esimesi samme kogu ühiskonna vastupanuvõime tugevdamiseks;

⁶ 6281/23 + ADD1, 6259/23.

⁷ Komisjoni 8. veebruari 2023. aasta soovitus (C(2023) 400 final) liidu suurõnnetustele vastupidavuse eesmärkide kohta 2023/C 56/01, ELT C 56, 15.2.2023, lk 1. Komisjoni teatis COM(2023) 61 final.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2557, mis käsitleb elutähtsa teenuse osutajate toimepidevust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2008/114/EÜ (ELT L 333, 27.12.2022, lk 164–198).

9. väljendab heameelt arutelude üle, mis käsitlevad Euroopa kriisiteadlikkuse ja -valmiduse algatust, ning rõhutab, et see peaks põhinema kõiki ohte hõlmaval lähenemisviisil, mille eesmärk on aidata elanikkonnal olla vastupanuvõimeline, kui ühiskonna toimimine on häiritud;
10. tunnustab komisjoni võetud meetmeid kaardistamis- ja teostatavusuuringu algatamiseks, et arendada edasi Euroopa kriisiteadlikkuse ja -valmiduse algatust, võttes arvesse subsidiaarsuse põhimõtet ja vajadust paindlikkuse järele, et liikmesriigid saaksid algatust kohandada vastavalt riikidevahelistele erinevustele;
11. väljendab heameelt järkjärgulise lähenemisviisi üle, eelkõige avaliku ja erasektori koostöö heade tavade kaardistamise üle, mis võib aidata suurendada erasektori osalemist elanikkonnakaitsealase tegevuse ennetus-, valmistumis- ja reageerimisetapis;
12. tunnistab, et liidu elanikkonnakaitse mehhanismi vastus Venemaa agressioonisõjale Ukraina vastu on suurim ja keerulisem ELi elanikkonnakaitse operatsioon alates kõnealuse mehhanismi loomisest, ning rõhutab vajadust tugevdada elanikkonnakaitset nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil;
13. tuletab meelde hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskuse (ERCC) ja nõukogu tehtud tööd, sealhulgas Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõjale reageerimiseks tehtud tööd kriisidele poliitilist reageerimist käsitleva integreeritud korra (IPCR) aktiveerimise raames;
14. võtab eelkõige teadmiseks KBRT-alase valmisoleku ja reageerimise korra raames kavandatavad meetmed, mida EL ja liikmesriigid võiksid võtta seoses Venemaa agressioonisõjaga Ukraina vastu;
15. rõhutab, kui oluline on tugevdada valmisolekut KBRT-intsidentideks kogu riskispektris nii Ukrainas kui ka väljaspool seda;
16. tunnistab, et lühiajalises perspektiivis tuleb võtta mitmeid meetmeid, et veelgi parandada valmisolekut KBRT-intsidendiks, kuid vaja on ka pikemaajalisi meetmeid, et tugevdada liidu suutlikkust KBRT-intsidentideks valmistuda ja neile reageerida;
17. rõhutab, kui oluline on riikide KBRT-vastupanuvõime ning KBRT-alase valmisoleku ja reageerimisvõime tugevdamine nii riiklikul kui ka ELi tasandil, suurendades seeläbi ELi vastupanuvõimet, mis võimaldab samal ajal toetada kolmandaid riike, sealhulgas Ukrainat;

18. rõhutab, kui tähtis on KBRT-operatsioonide alane tsiviil-sõjaline koostöö, sealhulgas ELi ja NATO koostöö raames, järgides täielikult kokkulepitud juhtpõhimõtteid, et tagada suutlikkuse suurendamise jõupingutuste sidusus, piisav, vastastikune ja mittediskrimineeriv teabevahetus ning koordineeritud reageerimismeetmed;

kutsub liikmesriike üles

19. rõhutama vajadust kogu ühiskonna vastupanuvõime alase lähenemisviisi järele, pidades silmas üha arvukamaid paralleelseid, pikaajalisi, valdkonna- ja piiriüleseid kriise;
20. toetama ennetus- ja valmisolekumeetmeid, mille eesmärk on parandada liidu ja selle liikmesriikide suutlikkust tulla toime sellise suurõnnetuse mõjuga, mis põhjustab või võib põhjustada mitut riiki hõlmavat piiriülest mõju, edendades mittesiduvate liidu suurõnnetustele vastupidavuse eesmärkide rakendamist;
21. kaaluma aktiivset osalemist teadlikkus- ja valmidusalgatustes ELi tasandil, eelkõige hiljuti kavandatud „PreparEU“ algatuses, pöörates erilist tähelepanu üksikisiku valmisolekule, võttes arvesse kohalikke, piirkondlikke ja riiklikke algatusi;
22. lisama ja jagama vajaduse korral teavet riiklike riskiteadlikkuse ja -valmiduse kampaaniate kohta, et toetada juhtprojekti tööd liidu suurõnnetustele vastupidavuse eesmärgi nr 2 raames;
23. kaaluma vajaduse korral selliste avaliku ja erasektori koostöötavade edasiarendamist, mis asjakohasel juhul tõhustavad elanikkonnakaitsealast tegevust ennetamisel, valmistumisel ja reageerimisel;
24. jätkama võimaluste otsimist KBRT-valdkonnaga seotud uute vahendite pakkumiseks ja registreerimiseks Euroopa elanikkonnakaitse ühisressursis;

25. tõhustama koostööd nõukogus, et vajaduse korral toetada võimalikeks KBRT-intsidentideks valmisolekuga seotud teabevahetuse, teavitamismeetmete ja jõupingutuste koordineerimist. IPCRi aktiveerimise ajal seoses võimalike KBRT-intsidentidega peaks eesistujariik vajaduse korral tegema IPCRi raames tegutsevale mitteametlikule kriisiteavitusvõrgustikule ülesandeks tõhustada üldsuse teavitamist ja edastada sidusaid sõnumeid käimasoleva kriisi eri aspektide kohta. Eesistujariik ja IPCRi ümarlauad võivad samuti teha kriisiteavitusvõrgustikule ülesandeks viia seoses käimasoleva kriisiga läbi muid konkreetseid tegevusi, et uurida võimalusi ühiseks teabevahetuseks, teavitamismeetmeteks ja jõupingutusteks seoses võimalike KBRT-intsidentidega;
26. suurendama osalemist KBRT-alastel koolitustel ja õppustel;

kutsub komisjoni üles

27. edendama mittesiduvate liidu suurõnnetustele vastupidavuse eesmärkide, sealhulgas juhtalgatuste rakendamist ning hindama koos liikmesriikidega tehtud edusamme, vaatama läbi ja arendama eesmärke, võttes arvesse muutuvaid vajadusi ja meetmeid, mis on võetud saadud kogemuste, stsenaariumide väljatöötamise ja suurõnnetuste ohjamise kavandamise käigus tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks kogu Euroopa Liidu territooriumil, sealhulgas äärepoolseimates piirkondades, vältides halduskoormust ja dubleerimist;
28. jätkama tihedas koostöös liikmesriikidega kaardistamis- ja teostatavusuuringut, et arendada edasi Euroopa kriisiteadlikkuse ja -valmiduse algatust, võttes sealhulgas arvesse ELi äärepoolseimate piirkondadega seotud konkreetseid riske;
29. koos liikmesriikidega kaardistama käimasolevat elanikkonnakaitse alast koostööd erasektoriga ELi ja riikide tasandil, tunnistades samal ajal liikmesriikide erinevaid volitusi ja rakendamisi;

seoses lühiajaliste KBRT-meetmetega kutsub komisjoni üles

30. suurendama KBRT-alase varajase hoiatamise võimet, et tagada tõhus ja õigeaegne reageerimine koostöös asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas rahvusvaheliste organisatsioonidega (nt IAEA, OPCW);

31. tagama ja hõlbustama konkreetseid KBRT-alaseid stsenaariumipõhiseid arutelusid liikmesriikide, liidu elanikkonnakaitse mehhanismis osalevate riikide ja asjaomaste organisatsioonidega, et uurida edasisi meetmeid;
32. võtma vajalikke meetmeid, et uurida väljavaateid anda liikmesriikidele vajaduse korral korrapärast KBRT-alast teavet Ukraina sõja ning KBRT-ohtude kohta, mille tulemuseks on parem kollektiivne valmisolek ja toetusmeetmete kindlaksmääramine;
33. kiirendama Euroopa elanikkonnakaitse ühisressursis registreeritud KBRT-võimekuste sertifitseerimise protsessi, jätkata rescEU vahendite arendamist ning uurida koos liikmesriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, kuidas saaks liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames kasutada riiklikul tasandil või muudes organisatsioonides olemas olevaid KBRT-võimekusi;
34. uurima täiendavaid võimalusi, et hõlbustada liikmesriikide KBRT-varustuse hankimist, sealhulgas rescEU raames, tegema kindlaks viisid, kuidas veelgi vähendada suutlikkuse kasutuselevõtmiseks kuluvat aega KBRT-intsidentide korral, ning hindama juba toimuvate tegevuste ja operatsioonide tõhusust;
35. uurima koos liikmesriikidega lahendusi, mis aitavad liikmesriikidel võtta elanikkonnakaitsega seotud KBRT-võimekust kasutusele konfliktidest mõjutatud riikides, ning uurima täiendavalt Ukraina isikkoosseisu koolitamist;
36. uurima tihedas koostöös liikmesriikidega väljavaateid luua või laiendada olemasolevaid järjepidevusmeetmeid, et toetada virtuaalsete vahendite kaudu esmareageerijaid ja muud personali eksperdiabiga ja analüütilise toega;

seoses pikemaajaliste KBRT-meetmetega kutsub komisjoni üles:

37. uurima tihedas koostöös liikmesriikide ja asjaomaste organisatsioonidega täiendavalt võimalusi, kuidas tagada, et liidu elanikkonnakaitse mehhanism oleks peamine kanal, mille kaudu taotletakse elanikkonnakaitsega seotud materjali (meeskonnad, varustus, tarned jne);
38. uurima tihedas koostöös liikmesriikidega täiendavalt võimalusi, kuidas kõrvaldada olemasolevad puudujäägid suutlikkuses, mida on vaja selleks, et tulla toime suurte KBRT-intsidentide ahelreaktsioonina avalduva mõjuga;

39. uurima, kuidas parandada erinevate KBRT-valdkonnaga seotud seadmete, varustuse ja materjalide turulepääsu, tagades pikaajalise prognoositavuse;
 40. tegema koos elanikkonnakaitseasutustega kindlaks asjakohaste koolituste ja õppuste vajaduse ning võimaluse korral korraldama korrapärasemalt KBRT-alaseid koolitusi ja õppusi;
 41. arutama tihedas koostöös liikmesriikidega täiendavalt, kuidas võtta järelmeetmeid ja rakendada kavandatud meetmeid.
-